

DOSSIER RECUPERACIÓ

FILOSOFIA

4t CURS D'ESO

CURS 2017-2018

SEGONA

AVALUACIÓ

1. Completa el següent text amb els termes de la teoria del coneixement adequats:

ciències coneixement coneixement control informacions informació saber sabers

“Darrere el repte de la globalitat i de la complexitat se n'amaga un altre : el de l'expansió incontrolada del ..... El creixement ininterromput ..... del basteix una gegantina torre de Babel que rebruny de llenguatges discordants. La torre ens domina perquè no podem dominar els nostres ..... Deia T.S. Eliot : "On és el coneixement que perdem en la ..... ?" El ..... només és coneixement en tant que organització, relació i contextualització d'informacions. Les ..... constitueixen parcel·les de saber disperses. Arreu, tant a les ..... com als mitjans de comunicació, les informacions ens colguen. Per restringida que sigui la matèria, l'especialista ni tan sols pot arribar a tenir coneixement de tota la informació dedicada a la seva àrea. Cada cop més la proliferació gegantina de coneixements s'escapa al .....humà

Edgar Morin Tenir el cap clar. Per organitzar els coneixements i aprendre a viure.

2. Llegeix el següent conte filosòfic:

“Els cinc savis del regne X, de tornada d'una llarga estada a la República Y, s'estaven quiets i atemorits davant la seva sobirana la Reina, a qui estaven informant sobre la Cosa Rara que existeix en aquella república.

"Digueu, o savi Prótos, quin aspecte té la Cosa Rara?", preguntà la Reina al savi més ancià.

"La Cosa Rara a la que anomenen ( ) , o Majestat pot registrar i comprimir tots els fets. En realitat, la ( ) és un registre enorme." Així parlà Prótos.

"Que li tallin el cap!", cridà la Reina vermella d'ira. "Com podem creure que la Cosa Rara és una màquina sense pensament, quan fins i tot nos tenim idees?" Després es dirigí a Deúteros, el més vell dels savis que quedaven.

"Digueu, savi Deúteros, quin aspecte té la Cosa Rara?"

"La Cosa Rara, Majestat, no és un registrador passiu, sinó un enfeinat molí d'informació : absorbeix tones de dades en brut i els elabora i presenta amb ordre. La meua decisió és que la ( ) és una calculadora immensa." Així parlà Deúteros.

"Que li tallin el cap!", cridà la Reina verda d'ira. "Com podem creure que la Cosa Rara és un autòmat si fins i tot nos tenim capricis i febleses?" Després es dirigí a Trítos, de mitjana edat.

"Digueu, savi Trítos, quin aspecte té la Cosa Rara?"

"No hi ha tal Cosa Rara, Majestat. La ( ) és un Joc esotèric. Els que hi juguen estableixen les seves regles, i les canvien de tant en quant d'una manera misteriosa. Ningú sap a què juguen ni amb quina finalitat. Admetem, doncs, que la ( ), com el llenguatge és un Joc." Així parlà Trítos.

"Que li tallin el cap!", cridà la Reina groga d'ira. "Com podem creure que la Cosa Rara no es pren les coses seriosament, quan fins i tot nos som capaços de fer-ho ?" Després es dirigí a Tétartos, savi madur.

"Digueu, savi Tétartos, quin aspecte té la Cosa Rara?"

"La Cosa Rara, Majestat, és un home que medita i dejuna. Té visions, intenta provar que són equivocades i no se n'orgulleix quan no ho aconsegueix. Jo crec que la ( ) és un Visionari Flagel·lant." Així parlà Tétartos.

"Que li tallin el cap!", cridà la Reina vermella d'ira. "Aquest informe és més subtil que els altres, però ¿com podem creure que la Cosa Rara no es preocupa de justificació ni gratificació quan fins i tot nos podem fer-ho?" Després d'haver dit això es dirigí a Pentós, el jove savi.

Però Pentós, tement per la seva vida, havia fugit. Fugí sense parar durant dies i nits, fins que va creuar la frontera del Regne X i va arribar a la meua oficina, on ha estat treballant des d'aleshores. Pentós ha acabat d'escriure el seu voluminós *Informe sobre la Cosa Rara, la seva Anatomia, Fisiologia i Comportament*, que jo he traduït. Encara assetjat pels seus records dolorosos dels salvatges costums vigents en el Regne X, Pentós desitja romandre en l'anonimat. Tem, potser amb raó, que aquesta exposició de la Cosa Rara no agradarà, perquè la gent prefereix senzills credos en blanc i negre en els quals pugui creure amb certesa. La impressió de Pentós sobre la Cosa Rara és, de fet, molt més complicada que els models del Registre, la Calculadors, el Joc, o el Visionari Flagel·lant, tot i que reconeix el seu deute amb els seus desgraciats i difunts companys.

-*Nota afegida* : Els quatre savis del Regne X segueixen vius. Prótos i Deúteros varen sobreviure perquè el botxí no els va trobar el cap per tallar. Trítos perquè després de l'execució va aconseguir que el creixés un cap nou per convenció. Tétartos, perquè es va inventar un nou cervell quan li van refutar el que tenia.

M.Bunge *La investigación científica* Ed.Ariel M. 1989

PREGUNTES

A. Què és la «cosa rara» del conte?

B. Quina relació té el conte amb el problema del coneixement?

3. Llegeix els següents textos i resol les qüestions proposades:

TEXT 1

«No hi ha cap dubte que tot el nostre coneixement comença amb l'experiència, perquè amb quin mitjà hauria de ser despertada la capacitat de coneixement per exercir-se si no és amb objectes que commouen els nostres sentits i ara provoquen per ells mateixos representacions, ara posen en moviment l'activitat del nostre enteniment perquè les compari, les lligui o les separi i elabori així la matèria bruta de les impressions sensibles per aconseguir un coneixement dels objectes que s'anomena experiència? Segons el temps, doncs, cap coneixement precedeix en nosaltres l'experiència, i amb ella comencen tots.

Però encara que tot el nostre coneixement comença amb l'experiència, no per això certament tot procedeix de l'experiència. Ja que bé podria ser que fins i tot el nostre coneixement experiencial fóra un compost de tot el que rebem mitjançant impressions i de tot el que la nostra pròpia capacitat de coneixement produeix per ella mateixa (ocasionat merament per mitjà d'impressions sensibles), addició aquesta que no distingim d'aquella matèria bàsica fins que un llarg exercici ens ho assenyala i ens ensinistra per fer-ne la separació.

Hi ha, doncs, almenys una qüestió que encara necessita una recerca més detallada i que no s'ha d'enllestir de seguida a la primera ullada: la qüestió de si hi ha un coneixement semblant, independent de l'experiència i de les impressions dels sentits. Aquests coneixements s'anomenen a priori, i es distingeixen dels empírics, els quals tenen les fonts a posteriori, això és, en l'experiència»

- A. Segons el text tot el coneixement prové de l'experiència?
- B. A part de l'experiència d'on prové l'altra font de coneixement?
- C. Quina teoria filosòfica sobre l'origen del coneixement defensa el text?

TEXT 2

"Suposem, doncs, que la ment sigui, com solem dir, un full de paper blanc, buit de qualsevol signe, sense cap idea: ¿de quina manera s'arriba a proveir? ¿d'on obté aquell vast magatzem que l'activa i il·limitada imaginació humana hi ha pintat amb una varietat gairebé infinita? ¿d'on extreu tots els materials de la raó i del coneixement? Responc a això amb una paraula: l'experiència. En ella es fonamenta tot el nostre coneixement, i d'ella en deriva en últim terme. La nostra observació -ocupada bé en objectes sensibles externs, bé en operacions internes de la nostra ment, percebudes i reflexionades per nosaltres mateixos- és la que forneix els nostres enteniments amb tots els materials del pensament. Aquestes dues són les fonts de coneixement, d'on provenen totes les idees que tenim o que podem tenir naturalment."

- A. Segons el text el coneixement prové de l'experiència?
- B. Segons el que diu el text el coneixement és ?
- c. Quina teoria filosòfica sobre l'origen del coneixement defensa el text?

4. Classifica els textos segons es tracti de coneixement ordinari, mític, filosòfic, científic

Sols un discurs possible resta: l'ésser és. I tot ens mostra que no ha estat engendrat i que no és moridor, car és únic, inamovible i sense fi. No ha estat ni serà mai, perquè és ara mateix sencer i, a la vegada, u i continu. Si no, quin origen tindria? Com, d'on podria haver sorgit? No permetré que diguis o pensis res d'allò que no és, puix no és expressable ni pensable que no sigui. Per quina necessitat hauria esdevingut ésser més aviat o més tard si no prové de res? És, doncs, necessari que sigui absolutament o que no sigui. Mai cap força de fe no permetrà que, d'allò que ha estat, en neixi res, llevat d'allò mateix. Així, ni fer-se ni destruir-se no és permès per la Justícia (Dike), com si s'hagués relaxat, ans, al contrari, manté les cadenes fermes. Veredicta sobre el cas : o és o no és. Certament, ja està decidit que una via és impensable i inexpressable (perquè no és una veritable via), però que l'altra, tal com és, és autèntica.

Coneixement ordinari   Coneixement mític   Coneixement filosòfic   Coneixement científic

La deessa de l'Aurora, com la seva germana la Lluna, a vegades s'enamorava d'algun mortal. El seu preferit era Titó, fill de Laomedonte. Un dia el va segrestar i va convèncer a Zeus per a que el fes immortal, però es va oblidar d'afegir l'eterna joventut i un temps més tard va començar a adonar-se que ell estava envellint. Quan el seu cabell es va tornar blanc, ella el va abandonar, però ell encara vivia al palau d'Aurora, menjava ambrosia i vestia les robes dels déus. Amb el temps va perdre la mobilitat de les cames i es va tancar a la seva cambra, on a vegades se sentia la seva veu debilitada. Finalment es convertí en una llagosta. Memnó, fill d'Aurora i Titó, que era el rei dels etiòps i que vivia a l'extrem est del corrent de l'Oceà, va arribar amb els seus guerrers per ajudar al parent del seu pare (el rei Priam) a la guerra de Troia. Però Memnó morí en la batalla i Aurora, que el contemplava des del cel, va demanar que el seu cos fos portat a les ribes del riu Esepus. Al capvespre Aurora acompanyada per les Hores i les Plèiades va plorar sobre el cos del seu fill. La nit va cobrir el cel de núvols i tota la naturalesa va plorar per aquesta pèrdua. Cada any es celebra l'aniversari de la seva mort i encara avui dia Aurora plora la mort del seu fill i les seves llàgrimes poden veure's al matí aviat en forma de rosada sobre l'herba dels camps.

Coneixement ordinari   Coneixement mític   Coneixement filosòfic   Coneixement científic

La idea de retrobar l'antiga aliança animista amb la naturalesa, o de fundar una nova, gràcies a una teoria universal segons la qual l'evolució de la biosfera fins l'home estaria en la continuïtat sense ruptura de l'evolució còsmica, no ha estat, de cap manera, descoberta per Teilhard de Chardin (filosofia biològica). És, en realitat, la idea central de progressisme científic del segle XIX. Es troba en el centre del positivisme de Spencer i del materialisme dialèctic de Marx i Engels. La força desconeguda i incognoscible que, segons Spencer, opera en tot l'univers per crear varietat, coherència, especialització, ordre, juga exactament el mateix paper, en definitiva, que l'energia "ascendent" de Teilhard: la història humana perllonga l'evolució biològica, que forma part de l'evolució còsmica. Gràcies a aquest principi únic, l'home troba finalment en l'univers el seu lloc eminent i necessari, amb la certesa del progrés al qual està sempre entregat.

Coneixement ordinari   Coneixement mític   Coneixement filosòfic   Coneixement científic

5. A partir del llibre defineix els següents conceptes:

creença, opinió, coneixement, saber, dubte, certesa

6. Fes una petita explicació de cada una de les següents teories de la veritat:

a) Veritat com a correspondència

b) Veritat com a utilitat

c) Veritat com a perspectiva

Argumenta amb quina posició t'identifiques més.

7. Té límits el coneixement humà. Argumenta a partir dels apunts de classe.

8. Construeix dos arguments de tipus deductiu i dos de tipus inductiu.